

حدیث روز

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الْمُؤْمِنَ مَعْنَى يَجَاهِدَهُ نَفْسَهُ لِيَتْلَاهَا عَلَى هَوَاهَا، فَمَرَّةٌ يَقِيمُ أَوْدَهَا وَيُخَالِفُ هَوَاهَا فَيُ مَحَبَّةِ اللَّهِ، وَمَرَّةٌ تَصْرَعُهُ نَفْسُهُ فَيَتَّبِعُ هَوَاهَا فَيَنْتَعِبُهُ اللَّهُ فَيَنْتَعِشُ، وَيُقْبِلُ اللَّهُ غَزْزَةً فَيَنْتَدِرُ...

مؤمن، همواره در کار مبارزه با نفس خویش است تا بر هُوس آن، چیره آید. گاه نفس خود را از کژی او انحراف بدهد، یا راستی می‌آورد و در راه محبت خدا، با هوای نفس، مخالفت می‌ورزد. گاه نفسش او را بر زمین می‌افکند و در نتیجه، پیرو هوس آن می‌گردد؛ اما خداوند، دستش را می‌گیرد و بر می‌خیزد، و خدا، لغزش او را می‌بخشد و مؤمن، به خود می‌آید...

بلاتکلیفی «خیر آباد» پس از ۲۴ سال

«خیرآباد» نام یکی از مجموعه‌های ساسانی – اسلامی گچساران است و با آن‌که حدود هفت دهه از ثبت آن در فهرست آثار ملی ایران می‌گذرد، اما هنوز حریم مشخصی ندارد و بارها به شیوه‌های مختلف، از سوی شرکت نفت و کشاورزان مورد تعرض واقع شده است.

معاون میراث فرهنگی کهگیلویه و بویراحمد هنوز هم معتقد است این لوله‌های نفتی مشکلی برای محیط تاریخی خیرآباد ایجاد نکرده‌اند. دادی‌نژاد در تازه‌ترین گفت‌وگویی که با ایسنا داشت، در این باره توضیح داد: قبیل از تأسیس میراث فرهنگی در استان کهگیلویه و بویراحمد و با توجه به این‌که منطقه جنوب غرب استان نفت‌خیز است، در محوطه خیرآباد تعدادی لوله نفتی عبور داده شد میراث فرهنگی چندین سال پیگیری کرد که این لوله‌ها را به محل دیگر

مجموعه تاریخی «خیرآباد» شامل پل‌هایی از دوران ساسانی و اسلامی و چهارتاقی ساسانی، غربی‌ترین نقطه‌ی شهرستان گچساران از استان کهگیلویه و بویراحمد و هم‌مرز با استان خوزستان در پهمیان و کنار جاده پهمیان به دهدشت قرار دارد. این محوطه در مسیر جاده شاه‌ی که تخت جمشید (پارسه) و شوش را در دوره‌ی هخامنشیان به هم وصل می‌کرده، واقع شده است.

این محوطه تاریخی که از جاذبه‌های گردشگری این استان نیز به شمار می‌آید، در اسفند سال ۱۳۳۷ در فهرست آثار ملی ثبت شده است، اما تا امروز حریم و عرصه آن مشخص نشده است. با این حال در سال ۱۳۹۴، رئیس وقت اداره میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری شهرستان گچساران از آغاز عملیات اجرایی تعیین حریم اثر تاریخی «خیرآباد» این شهرستان خبر داده بود، اما حریم این محوطه همچنان در بلاتکلیفی است و همین موضوع چالش‌هایی، از جمله فعالیت شرکت نفت و اراضی کشاورزی را برای آن به وجود آورده است.

در دهه هشتاد، شرکت نفت در فاصله ۳۰ متری چهارتاقی و ۲۰۰ متری پل‌ها، شروع به فعالیت و اقدام به نصب دکل، لرزه‌نگاری و حفر چاه در این مجموعه کرده است، که به گفته دوستداران میراث‌فرهنگی بر اثر فعالیت‌های لرزه‌نگاری این شرکت، آثار تاریخی این مجموعه آسیب دیده‌اند. با این وجود رحیم دادی‌نژاد – معاون میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان کهگیلویه و بویراحمد – در سال ۱۳۹۱، درباره این اقدامات گفته بود: تأسیسات شرکت نفت با توجه به فاصله مناسبی که با این دو بنا دارد، تقریباً مشکلی برای این آثار تاریخی ایجاد نکرده‌اند

مدیر گروه تبلیغی تخصصی نورالثقلین
حجت الاسلام استاد مجتبی خندان

موضوع :

بایسته‌هایی از یک زندگی خوب در دیدگاه‌های مختلف ، چگونه می‌شود زندگی خوب خلق کرد ؟

قسمت : بیست و پنجم

فرزندان ما در خانواده رشد می کنند بزرگ می شوند صفات مثبت و منفی را یاد می گیرند راه و رسم زندگی را با تقلید از اعمال ما (والدین) می آموزند او چاه را که درباره ما درک می کند به دیگران تعمیم می دهند. پس چه خوب است محیطی در خانواده خود فراهم کنیم که آکنده از صفا و صمیمیت شادی و نشاط مهر و عطوفت تفریحات مناسب و گردش های به موقع باشد . به طور کلی خانواده شاد – که شادی خود را از خوشبختی و تهاقم فی مابین اکتساب نموده اند – جامعه ای شاد و با نشاط و لبریز از صلح و صفا را می سازد .

امروزه آمار طلاق به طرز نگران کننده ای روبه افزایش است و این میزان در شهر تهران نسبت به دیگر شهرهای کشور رشد بیشتری نشان می دهد و این در حالی است که در گذشته نه چندان دور طلاق امری ناپسند شناخته می شد و زن و شوهر خویشتن داری و وفاداری بیشتری از خویش نسبت به حفظ کانون خانواده نشان می دادند ضمنا آمار و ارقامی که بعضا توسط مراجع ذیربط در این خصوص اعلام می شود تنها از شکل قانونی و رسمی طلاق حکایت دارد در صورتی که شکل دیگری از طلاق که در جامعه ایرانی به وفور دیده می شود و از آن به « طلاق عاطفی» یاد می کنند همچون طلاق رسمی روبه افزایش است . این شکل از طلاق هر چند بنیان خانواده به عنوان یک نهاد اجتماعی را از میان نمی برد اما خانواده را چنان بی روح و تهی می سازد که عواقب طلاق رسمی را در پی دارد .

روزمزی افتادن در دام توهمات و خرافات عدم قبول مسئولیت بی تفاوت نسبت به آموزه های علمی مکتبی و ایدئولوژیک ولا از جمله آسیبها و التفات ویژه و خشنودی به رفع عاجل آنها خانواده ها را در برخورد با عواقب نامطلوب آن مصون می دارد. لذا نگارنده این سطور به ارائه برخی توصیه ها در این خصوص می پردازد که توجه به آنها خالی از لطف نیست :

۱) یکی از عمده ترین راه های خوشبختی در زندگی رضایت و خشنودی به قضا و قدر الهی است . آن چنان که حضرت علی (ع) می فرماید : « ان رضیتما بالقضا طالبت عیشکم » اگر به مقدرات الهی راضی شدید نرسد شما شیرین و گوارا می شود . (غررالحکم ج ۳ ص ۶۶) و یا در جایی دیگر امام صادق (ع) می فرماید : « نشاط و شادی در پرتو راضی بودن به رضای خدا و یقین به دست نمی آید و اندوه و غم در شک و ناخشنودی به مقدرات الهی حاصل می شود . » ۲) انسان سعادتمند انسانی است که بر قدرت ایزال الهی تکیه دارد و در انجام هر کاری حتی موفقیت یا شکست در هر امری را خواست خدا می داند و بر ابتدای هر کاری می گوید : « بسم الله الرحمن الرحیم » افرادی که چنین دیدگاهی دارند برای انجام کارها در آینده از تکیه کلام « ان شالله » یعنی اگر خداوند بخواهد استفاده می کنند .

۳) داشتن تفکر مثبت در زندگی و خوشبینی معقول رمز خوشبختی در زندگی است . منفی نگرها همیشه نیمه خالی لیوان را می ببیند .

چنین افرادی عینک بدبینی به چشمان خود دارند اشتباهات کوچک را بزرگ می شمارند از کاه کوه می سازند و بدین صورت زندگی را در کام خود و دیگران تلخ می کنند.اما مثبت نگرها همیشه نیمه پر لیوان را می ببیند خطاها و لغزش های دیگران را نادیده می گیرند و با دید مثبت و منطقی با آن ها برخورد می کنند. این قبیل انسان ها زندگی را نشاط انگیز می کنند و در سایه شادی و نشاط است که افراد خانواده و حتی جامعه رشد می کنند و به شوگواپی می رسند . ۴) مهربانی ها و اظهار محبت های کوچک بسیار اهمیت دارند و خانواده را به کانونی گرم و صمیمی و با طراوت تبدیل می کنند . وقتی شوهر از سرکار برمی گردد و وارد خانه می شود همسرش به گرمی از او استقبال می کند به او سلام می کند خسته نباشید می گوید و بلافاصله یک استکان چای جلوی او می گذارد. شوهر بدون درنگ با داشتن تبسمی بر لب از همسرش تشکر و قدردانی می کند و مثلاً می گوید : از این که چنین همسری دارم خدا را شکر می کنم و به خود می بالم . بدین صورت مرد با یک بدر شادی و نشاط در محیط خانه کاشته می شود و چه نیکو گفت امام علی (ع) : « در همه حال با همسرت مدارا کن و با او معاشرت نیکو داشته باش تا زندگی ات گوارا و با نشاط باشد . » ۵) بسیاری از مشکلات و ناراحتی هایی که در جریان ارتباط با دیگران به وجود می آید ریشه در انتظارات متعارض و مبهم از ظایف و هدف ها دارد. انتظارات نامشخص و مبهم سبب ناراحتی و عدم درک و تفاهم مشترک و از میان رفتن اعتماد و پهمانیا جوی حاکمی از سوتفاهم شک و تردید و نگرانی در خانواده می گردد .

۶) یکی دیگر از عوامل ایجاد شادی و نشاط در خانواده گشاده رویی است زیرا خوش رویی کینه ها را می زداید انسان ها را به همدیگر نزدیک می کند دل ها را به هم پیوند می دهد جو حاکم بر خانواده را شاداب و با طراوت می کند ارتباط عمیق و عاطفی را بسبب می شود و موجب تداوم و استواری محبت و دوستی در زندگی می شود. همچنان که مولایمان علی (ع) می فرماید : « والباشه حباله الموده » خوش رویی وسیله ی دوست یابی است .

حدیث روز

امام باقر علیه السلام :

إِنَّ الْمُؤْمِنَ مَعْنَى يَجَاهِدَهُ نَفْسَهُ لِيَتْلَاهَا عَلَى هَوَاهَا، فَمَرَّةٌ يَقِيمُ أَوْدَهَا وَيُخَالِفُ هَوَاهَا فَيُ مَحَبَّةِ اللَّهِ، وَمَرَّةٌ تَصْرَعُهُ نَفْسُهُ فَيَتَّبِعُ هَوَاهَا فَيَنْتَعِبُهُ اللَّهُ فَيَنْتَعِشُ، وَيُقْبِلُ اللَّهُ غَزْزَةً فَيَنْتَدِرُ...

مؤمن، همواره در کار مبارزه با نفس خویش است تا بر هُوس آن، چیره آید. گاه نفس خود را از کژی او انحراف بدهد، یا راستی می‌آورد و در راه محبت خدا، با هوای نفس، مخالفت می‌ورزد. گاه نفسش او را بر زمین می‌افکند و در نتیجه، پیرو هوس آن می‌گردد؛ اما خداوند، دستش را می‌گیرد و بر می‌خیزد، و خدا، لغزش او را می‌بخشد و مؤمن، به خود می‌آید...

روزنامه صبح ایران / سال دهم – شماره ۱۰۶۹

۲۲ آذر ماه ۱۴۰۱ / با ما همراه شوید

www.serajonline.com – @serajname

فرهنگ و هنر

اعزام بیش از ۹۰ هزار زائر

به عتبات تا پایان آذر

رئیس سازمان حج و زیارت با بیان اینکه برای اعزام مردم به عتبات با استقبال خوبی روبه رو شده‌ایم، گفت: بیش از ۹۰ هزار نفر از زوار برای زیارت اماکن زیارتی تا پایان آذرماه جاری به عراق اعزام می‌شوند.

سید صادق حسینی در نشست شورای برنامه‌ریزی و هماهنگی بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج و زیارت که امروز به ریاست حجت الاسلام والمسلمین سید عبدالفتاح نواب نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت و سرپرست حجاج ایرانی برگزار شد، اظهار داشت: با توجه به مشکلاتی که نوسات قیمت ارز می تواند در اعزام های هوایی و زمینی به عتبات عالیات ایجاد کند، تثبیت قیمت ارز برای دوره‌های ۴۵ روزه اعزام به عتبات می تواند اثربخش باشد، این اقدام از آسیب‌ها جلوگیری و با استقبال شرکت های فعال در این حوزه و زائران همراه می شود. این جلسه با گزارش اکبر رضایی معاون امور حج و عمره سازمان حج و زیارت از پیگیری های انجام شده در پی مذاکرات وینپناری اخیر و با مسئولان سعودی در خصوص حج ۱۴۰۲ و دکتر سعد علی مرعشی رئیس مرکز پزشکی حج و زیارت جمعیت خلال‌احمر پیرامون بررسی های انجام شده در این بخش به منظور کاهش نیروهای اعزامی به حج و ارائه خدمات مطلوب و با کیفیت به زائران ادامه یافت. حجت الاسلام والمسلمین نواب هم از معاون حج و عمره سازمان حج و زیارت خواست که با تشکیل نشست های کارشناسی نکات مورد نظر برای طرح در سفر آینده هیئت اعزامی به عربستان در ارتباط با حج آینده را احصاء و ارائه کند تا این هیئت با آمادگی بهتر و بیشتری در نشست جده حضور یابد.

هشدار درباره گران‌تر شدن

سفر عراق

رئیس سازمان حج و زیارت درباره تاثیر نوسانات نرخ ارز بر هزینه سفرهای هوایی و زمینی عراق هشدار داد.

نشست شورای برنامه‌ریزی و هماهنگی بعثه مقام معظم رهبری و سازمان حج و زیارت به ریاست حجت‌الاسلام والمسلمین سید عبدالفتاح نواب ـ نماینده ولی فقیه درامور حج و زیارت و سرپرست حجاج ایرانی ـ درحالی تشکیل شد که سیدصادق حسینی ـ رئیس سازمان حج و زیارت ـ درباره تاثیر نوسانات نرخ ارز بر هزینه سفر هوایی و زمینی عراق هشدار داد.

این سازمان در مهرماه ۱۴۰۱ هزینه سفرهای هوایی عتبات عالیات عراق را بین ۱۰ میلیون ۵۰۰ هزار تومان تا ۱۱ میلیون ۲۰۰ هزار تومان و هزینه سفرهای زمینی عتبات عالیات عراق را از سه میلیون و ۶۰۰ هزار تا شش میلیون تومان اعلام کرده بود. سفر کاروان‌های ارزان‌قیمت نیز از دو میلیون و ۸۰۰ هزار تا سه میلیون و ۴۰۰ هزار تومان قیمت‌گذاری شده است.

رئیس سازمان حج و زیارت در نشست این هفته شورای برنامه‌ریزی، لزوم استفاده از راهکاری مناسب در تثبیت قیمت ارز برای دوره‌های ۴۵ روزه اعزام به عتبات عالیات را مثبت ارزی کرد و گفت: این اقدام از آسیب‌ها جلوگیری و با استقبال شرکت‌های فعال دراین حوزه و زائران همراه خواهد بود. حسینی در همین حال، به استقبال خوب زائران از اعزام‌های این دوره عراق تا پایان آذرماه اشاره کرد و از ثبت‌نام بیش از ۹۰ هزار نفر برای اعزام در این دوره خبر داد. در این نشست، درباره پیگیری مفاد مطرح شده در مذاکرات مقامات حج ایران و عربستان و بررسی طرح کاهش نیروهای اعزامی به حج و ارائه خدمات مطلوب و با کیفیت به زائران، گزارش‌هایی داده شد.

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت نیز از معاون حج و عمره سازمان حج و زیارت خواست که با تشکیل نشست‌های کارشناسی، نکات مورد نظر برای طرح در سفر آینده هیأت ایرانی به عربستان درارتباط با حج آینده را احصاء و ارائه کند تا این هیأت با آمادگی بهتر و بیشتری در نشست جده حضور یابد.

رئیس این سازمان برای مذاکره و امضا تفاهنامه‌حج ۱۴۰۲ در دی‌ماه سفری به عربستان داشته باشد. تاکنون سه‌میه و هزینه سفر حج زائران ایرانی مشخص نشده و سازمان حج و زیارت اعلام کرده در مذاکرات جده، در این‌باره توافق خواهد شد.

انتقال دهد، اما هنوز موفق نشده‌ایم. لوله‌ها چسبیده به بناهای تاریخی نیستند و تاکنون آسیبی به همراه نداشته‌اند، اما اگر در محوطه تاریخی نباشند، خیلی بهتر است.

او درباره شاخصه های محوطه تاریخی خیرآباد گفت: این مجموعه تاریخی دو دوره شاخص دارد: دوره اسلامی (قرون میانی) و دوره ساسانی در واقع این مجموعه شامل دو پل است که یکی از آن‌ها یک بریدگی اندازه عبور آب رودخانه دارد و اسکلت آن پارچاست، از پل دیگر فقط قسمت‌هایی از دهانه‌ها باقی مانده است. پل بزرگ متعلق به دوره صفویه است و پل کوچک به دوره ساسانی تعلق دارد. البته احتمال می‌دهیم قبل از ساسانی هم پلی وجود داشته؛ چراکه پایه‌هایی در میان دو پلی که نام بردم وجود داشت، اما امروز اثری از آن نیست. او به چهارتاقی شناسایی شده در این محوطه تاریخی اشاره کرد و افزود: بر اساس کاوش‌های انجام شده احتمال می‌دهیم بخشی از ساختنمای که در کنار چارتاقی این محوطه بوده، اقامتگاهی برای کاروان‌های بین‌راهی بوده و در واقع خیرآباد در مسیر جاده شاهی قرار داشته است. معاون میراث فرهنگی استان کهگیلویه و بویراحمد درباره کاوش‌های انجام شده در محوطه خیرآباد نیز گفت: این محوطه در دو فصل کاوش شده است. فصل اول کاوش در سال ۱۳۸۷ توسط «شکرالله علیزاده» انجام شد و آقای «آنتونی‌فراز» دومین فصل کاوش آن را در سال ۱۳۹۱ انجام داده است. او درباره ادامه کاوش‌های باستان‌شناسی در خیرآباد اظهار کرد: سال‌های گذشته گمانه‌زنی به شکل ناقص در این محوطه تاریخی انجام شده است که قصد داریم امسال آن گمانه‌زنی را تکمیل کنیم تا عرصه و حریم آن مشخص شود.

کشف لنگر عظیم در دریای مازندران و پایان باز یک معما

این باستان‌شناس زیر آب افزود: البته این احتمال هم وجود دارد که لنگر مکشوفه جزیی رها شده از یک کشتی عظیم و تاریخی باشد، اما بی‌تردید دستگاه‌های سنجش تخصصی می‌توانند وجود بقایای کشتی شکسته را در اعماق دریا و در زیر لایه ماسه و لجن به قطعیت برساند. سورتیچی درباره منشاء و قدمت لنگر پیدا شده، گفت: این اثر ارزشمند با حدود سه متر و ۶۰ سانتیمتر عرض در بخش چوبی و همچنین دو متر و ۶۵ سانتیمتر ارتفاع در بخش فلزی بر اساس منابع روسی، بدون شک متعلق به کشور روسیه است، اما به منظور شناسایی گونه و سالیانی مطلق آن، نمونه چوب لنگر توسط پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری به مؤسسه بین‌المللی مطالعات مدیترانه و شرق موسوم به «ایزمئو» در شهر رم کشور ایتالیا ارسال و در حال حاضر در مراحل آزمایشگاهی است. عضو هیأت علمی پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری افزود: این برنامه تنها به عملیات غواصی و کشف بقایای شناور محدود نشد، بلکه در پیوند با موضوعات مختلف باستان‌شناسی‌دریایی مشمول معرفی پیشینه دریانوردی و تجارت در حوزه مورد پژوهش، پیمایش و بررسی ساحل، روایت صیادان محلی، شناسایی و مستندسازی فنی لنگر و سازه‌های مرتبط با دریا مثل اسکله قدیمی شهرستان نور و ... نیز شده است. سورتیچی گفت: در نتیجه این دستاوردها، به ضرورت توسعه و گسترش این شاخه مهم از باستان‌شناسی، بانک اطلاعات جامعی از پیشینه فرهنگی و توجه انسان‌های گذشته به دریا تهیه شده است.

جستجوی باستان‌شناسان برای پیدا کردن کشتی گمشده در عمق دریای مازندران (کاسپین) بی‌نتیجه ماند. این کاوش‌ها در پی کشف یک لنگر عظیم و تاریخی آغاز شده بود؛ لنگری که احتمالاً از یک کشتی روس جدا شده و حالا برای شناسایی و سالیابی دقیق‌تر به مؤسسه ایتالیایی «ایزمئو» در شهر رم (ایتالیا) فرستاده شده است.

استادیار و عضو هیأت علمی پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری اظهار کرد: برنامه بررسی باستان‌شناسی زیر آب در محدوده ایزدشهر از ردیف اعتبارات استانی میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری این غواص پنج ستاره که تجربه بررسی و کاوش‌های باستان‌شناسی در آب‌های عمیق و تاریک جنوب کشور چین را در کارنامه خود دارد، اظهار کرد: این بررسی با توجه به کدورت آب، در تاریکی مطلق و در برخورد طاقت‌فرسا به شیوهی جستجو از طریق لمس بستر دریا انجام شد.

پل‌ها از جنگ می‌گویند

نیروی پیاده به راحتی می‌توانست از کانال عبور کند .

در عملیات محرم جهاد با طغیان ناگهانی سیلاب در رودخانه «چمسری» متوجه سرعت عمل در نصب پل لوله‌ای و نحوه کنار آمدن با جریان آب وحشی در رودخانه شد. این تجربه سرازاز رود به پل لوله‌ای شد که هم از این‌بار مناسب تر برابر بمباران زمینی و هوایی دشمن برخورددار بود، هم در کوتاه‌ترین زمان احداث می‌شد هم برای کلیه خودروهای سبک و سنگین قابل استفاده بود موفقیت پل لوله‌ای بر روی رودخانه «دویرج» موجب شد جهاد از این روش در سایر مناطق استفاده کند که لوح موفقیت این طرح احداث

«پل بعثت» بر روی روند بود .
با ورود جنگ به هورالهویزه ساخت پل به سمت دیگری هدایت شده عبور از آب آرام، اما طولانی نتیجه این مرحله از تجربه جهاد طراحی و ساخت «پل خبیر» به طول ۱۴ کیلومتر بود که جزایر مجنون را به خشکی متصل کرد در همین عملیات جاده سیدالشهدا(ع) به موازات پل خبیر احداث شد که در عمل یک پل خاکی به حساب می‌آمد با پرننگ شدن جنگ در غرب و شمال غرب کشور موضوع عبور از رودخانه‌های وحشی این مناطق در دستور کار قرار گرفت که هیچ ایرانی‌به جغرافیای آب در خوزستان نداشت. این رودخانه‌ها در مقطعی از سال طغیان می‌کرد و پل

پل‌سازی، اعم از پل‌های ثابت و شناور، از مهم‌ترین اقدامات مهندسی ستاد پشتیبانی و مهندسی جهاد سازندگی در جنگ بود. آغاز فعالیت جهاد در احداث پل را باید از اواخر سال ۱۳۵۹ در آبادان با ساخت «پل‌های بشکهای» توسط شهید مصطفی هزاردستان جست وجو کرد که با کنار هم قرار دادن تعدادی بشکه ۲۲۰ لیتری روی رودخانه بهمیشیر آنها را به صورت شناور درآورد. این پل‌ها برای خودروهای سبک و نفربر قابل استفاده بود. این پل بعدی پل نیز توسط همین شخص در همین جبهه شکل گرفت و «پل‌های دوبهای» برای تردد خودروهای سنگین فراهم آمد که در عملیات «لنن» (لنانه‌د) و «بیت المقدس» بر روی رودخانه کارون به کار گرفته شد. نوع مستحکم پل به طول ۲۲۰ متر در عملیات «فتح‌المبین» بر روی آب رودخانه کرخه با سرعت بالا تجربه شد که «پل شهید ناجین» نام گرفت. برای ساخت این پل چهارگرا ن استان تهران از واگن‌های فرسوده را آهن استفاده کردند. این پل از ماندگاری بیشتری برخوردار بود مواجه شدن با کالاهای مصنوعی عراق در ارتفاع رمضان جهادگران را وارد عرصه ساخت پل جدیدی کرد که برای حمل آن توسط نفر، سبک طراحی شده بود. هر قطعه حدود ۵ کیلو وزن داشت و

این پل صرفاً برای عبور نیروهای پیاده و امکانات ضروری آنها استفاده می‌شد.
مهندسی جهاد با این تجربه وارد عملیات «الفجر ۸» شد که عبور از رودخانه ارنود با مشخصاتی متفاوت از سایر تجربه‌های قبلی بود. به همین دلیل پل عبور از ارنود با دو نگاه متفاوت کوتاه مدت و درازمدت دنبال شد. عبور کوتاه مدت از ارنود در حین انجام عملیات شکل گرفت که به چند طرح پل خبیری پیشرفته، پل نفربری «فجر» و پل «خضر» خلاصه شد. از بین این طرح‌ها فقط پل خضر بر روی ارنود پاسخگو بود که نقش فراوانی در عبور دستگاه‌های سنگین و ادوات زرهی از ارنود داشت.

در شرایطی که این پل‌ها نیاز تدارکات سنگین را به سختی تأمین می‌کرد، راهی برای برقراری ارتباط نامده بود و برای حل این مشکل ایده های مختلفی از طرف سپاه، ارتش و جهاد مطرح شد. پل دیگری که در حین عملیات به صورت اضطراری در دستور کار قرار گرفت، «سد خاکی فاطمه‌الزهرا(س)» بر روی بهمیشیر بود که بیشتر با الهام از جاده سیدالشهدا(ع) شکل گرفت. اجرای این طرح جهادگران را متقاعد کرد برای عبور از ارنود پس از تثبیت عملیات در فوا، پلی با پایه‌ای